

ଦ୍ଵିତୀୟ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ମାଧ୍ୟମରେ
ମୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଏହା ପଢ଼ନ୍ତୁ

1833

ଅପଭ୍ରଂଶବୋଧ୍ୟାଳୟ

ମୂଲ୍ୟ

ଶ୍ରୀ ଅକ୍ଷୟ ଶତପଥୀ କଣ୍ଠିକ
ସମ୍ପାଦକ ।

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶନ ସମ୍ପାଦନା ।

Published by P. Book Stall.

**Printed by V. Kar.
The Utkal Sahitya Press,
Cuttack.**

1928

ମୂଲ୍ୟ ୫.୦୦

କଟକର ପୁସ୍ତକ ମାଳାରେ ପ୍ରକାଶିତ
ଏହା ପୁସ୍ତକ ମାଳାରେ

ଅପଭ୍ରଂଶ

ଶ୍ରୀ ଅପଭ୍ରଂଶ ଗୀତାମାଳା କର୍ତ୍ତୃକ
ସଙ୍କଳିତ ।

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶନ

Published by P. Book Stall.

**Printed by V. Kar.
The Utkal Sahitya Press,
Cuttack.**

1928

ମୂଲ୍ୟ ୫/୦

ଶ୍ରୀମାନ୍ ସକଳ ଶୁଣିଶୁଣା ଗ୍ରହଣ-ପଣ୍ଡିତ ପରମାଦିଶାସ୍ତ୍ରୀ

ଶ୍ରୀ ବ୍ୟାକାଞ୍ଚ ବସୁ

ନହୋଦୟେଷୁ ।

ସ୍ଵରାଜ୍ୟମୁଦ୍ଵିତମିଦଂ—

ମହାଶୟ,

ଆପଣଙ୍କର ସାଧୁଜନାନୁମୋଦିତ ସଦ୍‌ଗୁଣ ଭରଣାଦିଗୁଣ-
ଗ୍ରାହଣୀ ସମର୍ଥନ କରି ଖୋଲି ପ୍ରସଂସାଦିତ୍ୟମର ଏହି
“ଅଭ୍ରଂଶବେ ହନା” ପୁସ୍ତିକା ଖଣ୍ଡିକ ଆନୁରୋଧ ସ୍ଵରୂପ ଚିତ୍ତ
ସ୍ଵରୂପ ଅପଢ଼ାଇ କରକମଳରେ ଅର୍ପଣ କଲି, ଏଥିରେ
ଅପଭ୍ରଂଶୁ ଓ ହକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ମୌଳିକ ସାଧୁଶିଳ ନ୍ୟସ୍ତ
ଥିବାରୁ ସର୍ବହେଣୀୟ ଉଚ୍ଚଳପାଠକମାନଙ୍କର ଶରଦ୍ୟବହାର
ସମ୍ଭବରେ ଗୋଟିଏ ବଶେଷ ଅଭବ ଦୁର୍ଘଟ ହେବାର
ନିତାନ୍ତ ସମ୍ଭବ । ଏଥିକୁ ଅପଣ ଅନୁଲପସାଧା କରି ଅନୁକୂଲ୍ୟ
ପ୍ରଦର୍ଶନପୂର୍ବକ ସ୍ଵଦେଶୀୟ ଭାଷାଧ୍ୟାୟ-ଶୁଦ୍ଧିମାନଙ୍କର କିମ୍ପୂର୍ତ୍ତ
ପରିମାଣରେ ସହାୟତାଦ୍ଵାରା ଏହି ସଦାନୁଗତ ଗ୍ରନ୍ଥକାରକୁ
କୃତଜ୍ଞତାପାତ୍ରରେ ଅବଜ୍ଞ କରନ୍ତୁ । ଭତ ।

୧୩୧୩୧୮୫୬
କଟକ ।

} କମଧକଂ ଶ୍ରୀ ବିଭବରେଷୁ
ବସମୁଦ
ଶ୍ରୀ ଅର୍ତ୍ତହୀନ ଶତପଥୀ ।

ଅପଭ୍ରଂଶବୋଧ୍ୟନା ।

କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଶିକ୍ଷା ଯଥା:—

ଅଣେଇବା = ଅନମନ
 ଅଶ୍ରାଳବା = ଅନ୍ଦୋଳନ
 ଅର୍ଜ ଶିବା = ଅମର୍ଶଣ
 ଅଉଟିବା = ଅବର୍ତ୍ତନ
 ଅଣିବା = ଅନୟନ
 ଉଇଁବା = ଉଦୟ
 ଉଗାର = ଉଦ୍‌ଗାର
 ଉଛୁଳଇ = ଉଛୁଳିତ
 ଉଜେଇବା = ଉଦ୍ୟାପନ
 ଉଝାଳିବା = ଉଛୁଳି
 ଉଞ୍ଚିବା = ଉଞ୍ଚି
 ଉଡ଼ିବା = ଉଡ଼ୁୟନ
 ଉତୁରବା = ଉତ୍ତରଣ
 ଉପାଡ଼ିବା = ଉପାଡ଼ନ
 ଉଭେଇବା = ଉଭୟ
 ଉଲୁସିବା = ଉଲ୍‌ସନ
 ଓଗାଳିବା = ଅଗଳି
 ଓଛାଇବା = ଅବରୋହଣ
 କମ୍ପିବା = କମ୍ପନ
 କାନ୍ତିବା = କଣ୍ଠନ
 କାନ୍ଦିବା = ବନ୍ଦନ

କଟିବା = କଟ୍ଟ
 କୁଞ୍ଚେଇବା = କୁଞ୍ଚନ
 କୁଟିବା = କୁଟନ
 କୁଣ୍ଡାଇବା = କଣ୍ଠୁୟନ
 କୁଦିବା = କୃତ୍‌ନ
 କୁହାଇବା = କୁହନ
 ଶହବା = ଶୁଳନ
 ଖାଇବା = ଖାଦନ
 ଗଢ଼ିବା = ଗଠନ
 ଗଣିବା = ଗଣନ
 ଗାଇବା = ଗାନ
 ଗାଧୋଇବା = ଗାଦିଧାବନ
 ଗାଳିବା = ଗାଳନ
 ଗିଳିବା = ଗଳନ
 ଦସିବା = ଦର୍ଶଣ
 ଦୋଟିବା = ଦଟନ
 ଚଦିବା = ଚକ୍‌ନ
 ଚୋରାଇବା = ଚର୍ଚ୍ଚଣ
 ଛୁଟିବା = ଛୁଟୁ
 ଅକିବା = ଅକିତ
 ଦୁହିଁବା = ଦୋହନ
 ଧାଇବା = ଧାବନ

ନାଶବା = ନର୍ତ୍ତନ
 ନାଶ୍ଟବା = ଲକ୍ଷ
 ନିଉତ୍ତରବା = ନିର୍ମୂଢ଼ନ
 ନିକାଶିବା = ନିଷାସନ
 ନିରେଖିବା = ନିରୀକ୍ଷଣ
 ନିହବା = ନିଧାନ
 ନେଉଟିବା = ନିବୃତ୍ତି
 ପଞ୍ଚାଳିବା = ପ୍ରସାଳନ
 ପଳାଇବା = ପ୍ରାଞ୍ଜଳ
 ପଠାଇବା = ପ୍ରସ୍ତାପନ
 ପଢ଼ିବା = ପଠନ
 ପରଷିବା = ପରବେଷଣ
 ପଳାଇବା = ପଳାୟନ
 ପଶିବା = ପ୍ରବେଶ
 ପିଇବା = ପାନ
 ପିଇିବା = ପିଧାନ
 ପୋଛିବା = ପ୍ରୋଞ୍ଚନ
 ପୋଡ଼ିବା = ପ୍ରୋଥାନ
 ପୁଞ୍ଜିବା = ପୁଞ୍ଜାର
 ଫେଡ଼ିବା = ଫେଟନ
 କଞ୍ଜାଶିବା = କଞ୍ଜାପାନ
 ବାଣ୍ଟିବ = ବଞ୍ଚନ
 ବାଞ୍ଜିବା = ବଞ୍ଚନ
 ବାହୁଡ଼ିବା = ବ୍ୟାବହାର
 ବିକିବା = ବିକ୍ରୟ

ବିଗୁରବା = ବିସ୍ତାର
 ବିହୁବା = ବିଧାନ
 ବୁଣିବା = ବସ୍ତ୍ରନ
 ବେଉନ୍ତୁବା = ବଞ୍ଚନ
 ବେଡ଼ିବା = ବେଷ୍ଟନ
 ଭୁଞ୍ଜିବା = ଭୁଞ୍ଜନ
 ଭୁଞ୍ଜିବା = ଭେଜନ
 ମନାସିବା = ମନାସିତ
 ମାଞ୍ଜିବା = ମାଞ୍ଜନ
 ମିଶାଇବା = ମିଶ୍ରଣ
 ମୁଦିବା = ମୁଦ୍ରିତ
 ମୋଡ଼ିବା = ମର୍ଦ୍ଦନ
 ରାଇ = ରାବ
 ରନ୍ଧିବା = ରନ୍ଧନ
 ରେଇବା } = ରୋପଣ
 ରୋପିବା }
 ଲଗିବା = ଲଗ୍ନ
 ଲେଟିବା = ଲୁଣ୍ଠନ
 ଲେଡ଼ିବା = ଅଲେଡ଼ନ
 ଶୋଇବା = ଶୟନ
 ସନ୍ତାଇବା = ସନ୍ତାପନ
 ସାଞ୍ଜିବା = ସଞ୍ଜିତ
 ସିଝିବା = ସିଝନ
 ସିଞ୍ଜିବା = ସେଚନ
 ହୁଲିବା = ହୁଣ୍ଡେଲ
 ହୁସିବା = ହୁସନ

ଅକ୍ଷପତା = ଅକ୍ଷିପତ	ଇଲିଶି = ଇଲିଶ
ଅକ୍ଷୁ = ଇକ୍ଷୁ	ଇଷ = ହଳାଷ
ଅଗ = ଅଗ୍ର	ଉଆଁସ = ଅନାବାସ୍ୟା
ଅଗୁସାର = ଅଗ୍ରସର	ଉଆସ = ଆବାସ
ଅକ୍ଷୁଣୀ = ଅକ୍ଷୁଣ	ଉକ୍ଷୁଣି = ଉକ୍ଷୁଣ
ଅକ୍ଷା = ଅକ୍ଷ	ଉକ୍ଷବ = ଉକ୍ଷବ
ଅକ୍ଷି = ଅକ୍ଷ୍ୟ	ଉକ୍ଷାଣି = ଉକ୍ଷାଣ
ଅକ୍ଷୁଳା = ଅକ୍ଷୁଳ	ଉକ୍ଷଟ = ଉକ୍ଷଟ
ଅକ୍ଷ = ଅକ୍ଷୁ	ଉକ୍ଷୁସା = ଉକ୍ଷୁସା
ଅକ୍ଷରୁଷା = ଅକ୍ଷରୁଷ	ଉକ୍ଷନ = ଉକ୍ଷାନ
ଅକ୍ଷୁଆଳ = ଅକ୍ଷୁରାଳ	ଉକ୍ଷାସ = ଉକ୍ଷାସ
ଅକ୍ଷୁ = ଅକ୍ଷୁକରୁ	ଉକ୍ଷଣ = ଉକ୍ଷଣ
ଅକ୍ଷ = ଅକ୍ଷ୍ୟ	ଉକ୍ଷତ = ଉକ୍ଷତ
ଅକ୍ଷ = ଅକ୍ଷ୍ୟ	ଉକ୍ଷୁନା = ଉକ୍ଷୁନା
ଅକ୍ଷୁ = ଅକ୍ଷୁକ	ଉକ୍ଷା = ଉକ୍ଷ
ଅକ୍ଷୁ = ଅକ୍ଷୁ	ଏତା = ଏତକ
ଅକ୍ଷୁଡ଼ = ଅକ୍ଷୁଡ଼କ	ଏକ୍ଷୁଣି = ଏକ୍ଷୁଣ
ଅକ୍ଷୁଳା = ଅକ୍ଷୁ	ଓକ୍ଷର = ଓକ୍ଷର
ଅକ୍ଷିଣି = ଅକ୍ଷିଣ	ଓକ୍ଷ = ଓକ୍ଷୁ
ଅକ୍ଷକ୍ଷି = ଅକ୍ଷକ୍ଷିକ	ଓକ୍ଷ = ଓକ୍ଷୁ
ଅକ୍ଷକ୍ଷ = ଅକ୍ଷକ୍ଷିକ୍ଷ	ଓକ୍ଷ = ଓକ୍ଷ
ଅକ୍ଷଅ = ଅକ୍ଷକ୍ଷ	ଓକ୍ଷଣା = ଓକ୍ଷକ୍ଷଣ
ଅକ୍ଷ = ଅକ୍ଷୁ	ଓକ୍ଷଣ = ଉକ୍ଷଣ
ଇକ୍ଷଡ଼ = ଇକ୍ଷଡ଼	ଓକ୍ଷଣା = ଅକ୍ଷୁଣ
ଇକ୍ଷା = ଇକ୍ଷୁକ	ଓକ୍ଷା = ଉକ୍ଷୁକ୍ଷ, ହୋକ୍ଷା

ଓଥର = ଅକୃତଦାର	କଟାଣ = ଖଟାଣ
ଓଦା = ଅଦ୍	କଟୁଆଳ = କୋଟ୍ଟାଢାଳ
ଓଧ = ଉଦ୍	କଟୁଆ = କଟୁ
ଓଲ = ବଳା	କଣ = କୋଣ
ଓଲୁଅ = ଓଲ	କଣନଖା = କୁନଖ
ଓଲଟା = ଉଲ୍ଲୁଷ୍ଟ	କଣା = କାଣ
ଓଠା = ଉପାସକା	କଟି = କଣା
ଓହଳ = ଅବହେଷ୍ଟ	କଣ୍ଠା = କଣ୍ଠକ
କଂସା = କାଂସ୍ୟ	କଣ୍ଠିକିଳା = କୃଷ୍ଣକାଳ
କଂସ ର = କଂସ୍ୟକାର	କଣ୍ଠର = କାଣ୍ଠୀର
କଅଁଳ = କୋମଳ	କତୁର = କର୍ତ୍ତୃଷ୍ଟ
କଇଁଛ = କଛପ	କନା = କନ୍ୟା
କଇଁଅ = କଠିତ୍ୱ	କନ୍ଦା = କନ୍ଦ (ମୂଳବିଶେଷ)
କଇଁ = କକସ୍ତୀ	କନଥର = କରସାର
କଇଡ଼ = କପଡ଼କ	କନ୍ଦାରଆଖୁ = କାନ୍ଦାରେଷୁ
କଉପୁନି = କୌପିନ	କନ୍ଦଡ଼ା = କନ୍ଦର
କକଡ଼ାଶଳୀ = କର୍କଟଶଳୀ	କପା = କାର୍ଯ୍ୟ
କଖାରୁ = କକାରୁ	କପୁର = କର୍ପର
କକଡ଼ା = କକଟ	କକାଟ = କର୍ପଟ
କଛ = କଛ	କକାଟ = କପାଟ
କକ୍ଷନ = କାକ୍ଷନ	କନର = କର୍ମକାର
କକ୍ଷ = କୁକ୍ଷକା	କରକର = କଡ଼କ
କକଳପାତ୍ର = କକ୍ଷୁକପତ୍ରୀ	କରଞ୍ଜି = କରଞ୍ଜିକ
କଟସ = କଟୋର	କରଡ଼ = କରର
କଟାଣ = କଟାର	କରତ = କରପତ୍ର

କରବାଡ଼ = ଝବଟ
 କରମଙ୍ଗା = କର୍ମରଙ୍ଗା
 କରହାର = କଟାହ
 କରଷ = କର୍ଷ
 କଳମଣାଗ = କଳମୁଣାକ
 କଲସ = କାରବେଶ
 କଳା = କାଳ
 କଳି = କଳିକା
 କଷ = କଷାୟ
 କଣ୍ଠି = କଣ୍ଠ
 କଡ଼ଣୀ = କଠୋଣୀ
 କାର୍ତ୍ତ = କାକତସା
 କାର = କାକ
 କାକୁଡ଼ = କକଟକା
 କାକୋଲ = କକୋଳ
 କାଶ = କସ
 କାକଡ଼ = କକୋଟି
 କାଙ୍ଗୁ = କଙ୍ଗୁ
 କାଚର = କାଚକାର
 କାଛୁ = କଛୁ
 କାଞ୍ଜି = କାଞ୍ଜିକ
 କାଠ = କାଷ୍ଠ
 କାଠି = କାଷ୍ଠକା
 କାଶ୍ଵି = କଟ
 କାହୁଅ = କହମ

କାନ = କଣ୍ଠି
 କାଛୁ = କଛୁ
 କାହୁକୁସ = କୁଟାକମସ
 କାହ = କୁହ
 କାପ୍ପା = କପୋତ
 କାଫଳ = କଟ୍ଫଳ
 କାମ = କର୍ମ
 କାମି = କୃପଣ
 କାରଗର = କାରୁକର
 କାଲ = କଲ୍ଲ
 କାଲ = କଲ୍ୟ
 କାସୁଡ଼ = କାସମର୍ଦ୍ଦ
 କାହାଣ = କାର୍ଷାପଣ
 କାହାଲ = କାହାଳ
 କଅଁ = କମ୍
 କଅର = କେଦାର
 କଛ = କଛଡ଼
 କଛିର = କୁପ୍ପୀର
 କାଳା = କାଳକ
 କୁଅଁ ଚର = କାବ୍ୟଚର
 କୁଅଁ ଝ = କୁମାର
 କୁକୁଡ଼ା = କୁକୁଟ
 କୁକୁର = କୁକୁର
 କୁକ = କୁକ୍ତି
 କୁଡ଼ଆ = କୁଟାର

ଶିତଳ = ଷଡ଼କ୍ୟକା
 ଶିଲ = ଶାଳ
 ଶୁଆ = ଶୁକ୍ଧ (ମହାନଦଣ୍ଡ)
 ଶୁଭ୍ରତା = ଶୁକ୍ଳତା
 ଶୁଣ = ଶୁଣ୍ଠ
 ଶୁଦର = ଶୁଦ୍ର
 ଶୁର = ଶୁର
 ଶୁରପି = ଶୁରପ
 ଶୁରଙ୍ଗ = କୁରଙ୍ଗ
 ଖେଚର = ଖେଚରୀ
 ଖୋଲ = ଖଣ୍ଡ
 ଖୋଳିଆ = ଖୋଳକ
 ଗରଣ = ଗୋଶୀର୍ଷ
 ଗେଣୀ = ଗୋଶୀ
 ଗଜପାତଳା = ଗାଜେୟ
 ଶେଫାଳିକା କି ?
 ଗଛ = ଗଛ
 ଗଡ଼ୁ = ଗଡ଼ୁକ
 ଗଡ଼େଇ ମାଛ = ଗଡ଼ମୟ
 ଗଣ୍ଡି = ଗଞ୍ଜି
 ଗଣ୍ଡି ଅନା = ଗଞ୍ଜି ପଣ୍ଡି
 ଗଣ୍ଡା = ଗଣ୍ଡକ
 ଗଦ = ଅଗଦ
 ଗଧ = ଗର୍ଦ୍ଧ
 ଗପ = ଗଲ୍ପ

ଗପୁଳ = ଗବଳ
 ଗରଗଡ଼ = ଗବେଡ଼ୁ
 ଗରକାଶାଲ = ଗର୍ଭଶାଦିନୀ
 ଗରା = ଗର୍ଭା
 ଗରାଖ = ଗ୍ରାହକ
 ଗରୁ = ଗୁରୁ
 ଗଳା = ଗଳ
 ଗହକ = ଗ୍ରାହକ
 ଗହଣ = ଗ୍ରହଣ
 ଗହମ = ଗୋଧୂମ
 ଗହୁଡ଼ା
 ଗହୁର } = ଗହୁର
 ଗାଁ = ଗ୍ରାମ
 ଗାଈ = ଗୋ
 ଗାଈଆଳ = ଗୋପାଳ
 ଗାଡ଼ୀ = ଗଞ୍ଜୀ
 ଗାଡ଼ା = ଗାଡ଼
 ଗାତ = ଗର୍ଭ
 ଗାରଡ଼ = ଗଡ଼ୁର
 ଗାଲ = ଗଞ୍ଜ
 ଗୁଆ = ଗୁବାକ
 ଗୁଆଘିଅ = ଗବ୍ୟଦୃତ
 ଗୁଆଳା = ଗୋପକାଳ
 ଗୁଗୁଣିଆ = କୁକାଶ
 ଗୁଣ୍ଡା = ଗୁଣ୍ଡକ

ଗୁମର = ଗମ୍ଭୀର	ଦିକୁଆଁର = ଦୃତକୁମାର
ଗୁମାନ = ଗରୁମନ୍	ଦୁସ୍ତର = ଦୁଷ୍ଟ
ଗୁଳୁଚି = ଗୁଡ଼ଚୀ	ଘୋଡ଼ା = ଘୋଷକ
ଗୁହାଳ = ଗୋଶାଳା	ଚଅଁର = ଚୂନର
ଗେରସ୍ତ = ଗୁହୁଷ୍ଟ	ଚଉଁସ = ଚତୁର
ଗେରୁ = ଗୈରକ	ଚଉଁ = ଚତୁର୍ଥ
ଗୋଇଁ = ଘୁଟି	ଚଉତରା = ଚତୁର
ଗୋଇଁ = ଗୋପୀ	ଚଉପାଶେ = ଚତୁଃପାଶେ
ଗୋଖରା = ଗୋଖୁର	ଚକ = ଚକ୍ର
ଗୋଚିନା = ଗୋରୋଚିନା	ଚକା = ଚକ୍ର
ଗୋଛ = ଗୁଛ	ଚକୁଆ = ଚକ୍ରବାକ
ଗୋଠ = ଗୋଷ୍ଠ	ଚକୁଳା = ଶମ୍ଭୁଳା
ଗୋଡ଼ = ଗୋଷ୍ଠ	ଚକୋଇ = ଚକ୍ରବାକ
ଗୋଧ = ଗୋଧକା	ଚଗଲ = ଜଗଲ
ଗୋବର = ଗୋମଳ	ଚଟୁଣୀ = ଚକ୍ରଣୀ
ଗୋରା = ଗୌର	ଚଣା = ଚଣକ
ଗୋସାଇଁ = ଗୋସାମୀ	ଚମ = ଚମ୍ପ
ଘଇତା = ଗ୍ରହତା	ଚମାର = ଚର୍ମକାର
ଘଡ଼ = ଘଟକା	ଚମ୍ପତ = ଚମ୍ପତ
ଘରଣୀ = ଗୁହଣୀ	ଚମ୍ପା = ଚମ୍ପକ
ଘାଆ = ଘାତ	ଚଢ଼ = ଚୁଡ଼କ
ଘାଗୁଡ଼ = ଘର୍ଷକା	ଗୁକୁଣୀ = ଚକ୍ରମନ୍ଦିର
ଘାଟ = ଘଟ	ଗୁରୋ = ଚକ୍ର
ଘଟୁଆଳ = ଘଟପାଳ	ଗୁଟ = ଚକ୍ର
ଘିଅ = ଘୃତ	ଗୁଡ଼ର = ଗୁଡ଼ୁର

ଗୁନ୍ = ଚନ୍ଦ୍ର	ଗୌରସ = ଚତୁରସ୍ତ୍ର
ଗୁନ୍ଥ = ଚନ୍ଦ୍ରାତପ	ଛଅ = ଷଟ୍
ଗୁପୁଡ଼ା = ଚପେଟିକା	ଛଅର = ଷୋର
ଗୁଲୁଣୀ = ଗୁଳନା	ଛଇ = ଛଦ
ଗୋପୁଅ = ଗୁଣ (ପକ୍ଷିବିଶେଷ)	ଛଇଳ = ଛଦଳ
ଗୁଣାଳୀ = ଚଢ଼ଣାଳ	ଛଣାଣ = ଶୋଧନ
ଚକଟାମାଟି = ଚକଳ ମୃତ୍ତିକା	ଛଣ = ଶଣ
ଚତଳ = ଚନ୍ଦ୍ରକଳ	ଛତର = ସଦ
ଚତା = ଚନ୍ଦ	ଛତରା = ଛତୁର
ଚତୋଉ = ଚନ୍ଦ୍ରସୁ	ଛତା = ଛଦ
ଚନା = ଚାନ	ଛତାଉସ = ଶତାବସ
ଚସା = ଚାର	ଛତଅନା = ସପ୍ତପକ୍ଷି
ଚରରାଗ = କିସତକିକ୍ତ	ଛତୁ — ଶକ୍ତ
ଚଲ = ଚଳ	ଛଇ = ଛୁପା
ଚଙ୍ଗୁ ଡ = ଚଙ୍ଗଟ	ଛଇଲି = ଛଳନା
ଚୁଟି — ଚୁଟା	ଛୁଅ = ସଅ
ଚୁଟା = ଚପିଟି	ଛତ = ଛଦ
ଚୁମା = ଚୁମ୍ବନ	ଛନ୍ଦଅ = ଛନ୍ଦ
ଚୁଲି = ଚୁଲୀ	ଛୁମୁ = ସାମ୍ବୁଖ୍ୟ
ଚୁନ = ଚୁର୍ଣ୍ଣ	ଛୁମୁ ଶ୍ରୀଅ = ଛୁମ୍ବାନଶ୍ରୁପ
ଚେଡ଼ୀ = ଚେଟି	ଛୁସ୍ତୁ = ସ୍ତୁତ୍
ଚେପଟା = ଚପିଟ	ଛୁର = ସାର
ଚୋଖ = ଚୋଖ	ଛୁଲ = ଛୁଲୀ
ଚୋକ = ଚତୁଷୀ	ଛୁବ = ଛୁବନା
ଚୋପାଣୀ = ଚତୁଷ୍ପାଣୀ	ଛୁଣା = ଛୁଣ

ତର = ଦର	ତଥଣ = ତେନନ
ତରକୁରା = ଦରକୁଳ	ତଥର = ଡବର
ତହକ = ଦାହ	ତଥଡ଼ = ଦିପାଠୀ
ତହଲବକଳ = ଦାହାକୁଳ	ତଥ = ଡାଷ୍ଟଣ
ତାଅଁଣ = ଦଂଶ	ତନ୍ତୁଳ = ତନ୍ତୁତା
ତାଆଣୀ = ଡାକନା	ତରଣ = ଡୂଣ
ତାଳମ୍ବ = ଦାଡ଼ନ	ତୁଷ୍ଟ = ତୁଷ୍ଟ
ତାହାଣ = ଦକ୍ଷିଣ	ତୁଟି = ଦୁଟି
ତନ୍ତୁକ = ଦାତୁମ୍ବ	ତୁଠ = ଡାଠ
ଡମ୍ବର = ଡଡ଼ମ୍ବର	ତୁଡ଼ିଆ = ତୁଡ଼ିଆ
ଡେର = ଡୋରକ	ତୁନି = ତୁଣ୍ଡିନ
ଡୋଲ = ହୁଡୋଲ	ଡେଲପଦ = ଡୁକ୍‌ପଦ
ଢିପ = ଦ୍ଵୀପ	ଡେକ୍ = ଡିରଣ୍ଡାନ
ଡଣ୍ଡ = ଦଣ୍ଡ	ଡେଲ = ଡେଲ
ଡନ୍ତ = ଡନ୍ତବାସ୍ତୁ	ଡୋଡ଼ମାଛ = ଡୋଡ଼ମସ୍ତ
ଡମାଣ୍ଡୁ = ଡାମ୍ବକୃଷ୍ଟ	ଡୋରାଣି = ଡୋରାଣ
ଡମ୍ବା = ଡାମ୍ବ	ଡୋଳା = ଡୋଳ
ଡରଛ = ଡସ୍ତ	ଡିଡିନାପଲ = ଡିଡିର ପଲ୍ଲୀ
ଡରବାର = କରବାଳ	ଥକା = ଥୁଗିତ
ଡଳପା = ଡଳପାଦ	ଥନ = ଥୁନ
ଡସ୍ତ = ଡୁଷ୍ଟ	ଥନ୍ତୁଲ = ଡୁନ୍ତଲ
ଡାକୁଡ଼ = ଡକ୍‌କୃଷ୍ଟ	ଥସ୍ତ = ଡେସ୍ତ
ଡାଡ଼ = ଡାଡ଼କ	ଥର = ଥୁର
ଡାଡ଼ି = ଡେଡ଼ି	ଥଳ = ଥୁଳ
ଡାଲ = ଡାଳକ	ଥବର = ଥୁବର

ଥାକୁଲ୍ = ଝୁଳକାୟୁ
 ଥ ନ - ଝାନ
 ଥାଳ = ଝାଳ
 ଥାଳୀ = ଝାଳୀ
 ଥର = ଝିର
 ଥୋକାଏ = ଝୋକ
 ଥୋପା = ଝୁବକ
 ଥୋବରା = ଝୁବର
 ଥୋରଥ = ଝୋର
 ଦଥଣା = ଦଫନକ
 ଦଉଡ଼ = ଡୋରକ
 ଦଛ = ଯଶ
 ଦଡ଼ = ଦୁଡ଼
 ଦଦୟ = ଦଧାଳା
 ଦଦରା = ଦଦର
 ଦୟଣ = ଦମନ
 ଦୟାନର = ଦୟଉଦ୍ରା ନଘ
 ଦଲେଇ = ଦଳପତି
 ଦଣୀ = ଦଣା
 ଦହ = ହୁଦ
 ଦହ = ଦହ
 ଦାଥ = ଦାହ
 ଦ'ଇ = ଧାନ୍ତୀ
 ଦ'ଉ = ଦାବ
 ଦାଉଣୀ = ଦ'ମନା
 ଦାଜୀ = ଦାଢ଼ିକା

ଦାନ୍ତ = ଦନ୍ତ
 ଦାନ୍ତଡ଼ା = ଦନ୍ତର
 ଦାଳିଲ୍ = ଦୁଳ୍ ଯୁଲ୍ଲିଙ୍ଗ
 ଦାସକେରେଣା = ଦାସକୁରୁଣ୍ଡକ
 ଦଅ = ଦେବ
 ଦଅର = ଦେବର
 ଦଅଣିଲ୍ଲ = ଦାସଶିଳାକା
 ଦାଢ଼ି = ଦାଢ଼ିକା
 ଦୁଇ = ଦ୍ଵି
 ଦୁଧ = ଦୁଗ୍ଧ
 ଦୁଧସର = ଦୁଗ୍ଧସାର
 ଦୁବେଇ = ଦ୍ଵିବେଦା
 ଦୁଲୁଭା = ଦୁରଲଭ
 ଦୁବ = ଦୁବା
 ଦେଇ = ଦେବା
 ଦେଉଳ = ଦେବାଳୟ
 ଦୋପଟା = ଦ୍ଵିଷ୍ଟସୂଚକ
 ଦୋରୁଅ = ଦ୍ରବ
 ଦୋରେହା = ଦ୍ରୋଣ
 ଦୋସାଧୁ = ଦୁଃସାଧୀ
 ଧଅ = ଧବ
 ଧଡ଼ = ଧର୍ତ୍ତା
 ଧଣିଅ = ଧନଧା
 ଧଣ୍ଡସାପ = ଦୁଣ୍ଡୁଭସର୍ପ
 ଧଳା = ଧକଳ
 ଧ'ଇ = ଧାନ୍ତୀ

ଧାଡ଼ି = ଧାର
 ଧାଡ଼ୁକା = ଧାଡ଼କା
 ଧାକ = ଧାନ୍ୟ
 ଧଟ = ଧୂଞ୍ଜି
 ଧୁରୁଷ = ଧୁ ପୁର
 ଧୁଆଁ = ଧୁମ୍
 ଧୋବଲ = ଧବଳ
 ଧୋବା = ଧାବକ
 ନଅର = ନଗର
 ନଇ = ନଦୀ
 ନଉଡ଼ି = ନଗୁଡ଼ି
 ନରମା = ନମ୍
 ନଙ୍ଗଳ = ନଙ୍ଗଳ
 ନଡ଼ା = ନଡ଼ା
 ନଡ଼ିଆ = ନାଉକେଳ
 ନଶନ = ନନାନ୍
 ନରମ = ନମ୍
 ନଳତା = ନାଳକା
 ନହୁଣୀ = ନବଜାତ
 ନହୁରୁଣୀ = ନଖକୁନ୍ତଳା
 ନାକ = ନାସିକା
 ନାକର = ନ୍ୟକାର
 ନାଗେଶ୍ୱର = ନାଗକେଶ୍ୱର
 ନାଡ଼ = ନାଳ
 ନାଡ଼ = ନପ୍
 ନାନ = ନନନ

ନାରଙ୍ଗ = ନାଗରଙ୍ଗ
 ନାଳଗୁ = ଲଳସା
 ନାସ = ନସ୍ୟ
 ନାସଦାନା = ନସ୍ୟଧାନା
 ନାହା = ନାୟକ
 ନାହି = ନାହି
 ନିଆଳ = ନବମାଳିକା
 ନିଉଣ୍ଡଳ = ନିର୍ମଞ୍ଜନ
 ନିଉନ୍ତା = ନିମନ୍ତଣ
 ନିକ = ନ୍ୟକା
 ନିଖ = ନିଷା
 ନିଖଟୁ = ନିଷ୍ଟଟୁ
 ନିତି = ନିତ୍ୟ
 ନିଦ = ନିଦ୍ରା
 ନିବାଡ଼ି = ନିବଡ଼ି
 ନିସତ = ନିଷ୍ପତ୍ତ
 ନିହମା = ନିମେଷ
 ନିମ = ନିମ୍
 ନିମୀଣୀ = ନାରସିଂ
 ନିଶାଣ = ନିଦର୍ଶନ
 ନିଶୁଣୀ = ନିଃଶୁଣୀ
 ଗଳା = ଗଳ
 ନୁଶୁର = ବୃଷ
 ନୁଆ = ନବ
 ନୁଆବୋହୁ = ନବବଧୂ
 ନେଉଳ = ନକୁଳ

ନେତ=ନେତ୍ର
 ନେପୁର=ନପୁର
 ନୋଗ୍=ନୁଖ
 ନେତର=ଲୁଲିତଚର
 ପରଡ଼=ପୟଃପେଟୀ
 ପରତା=ଉପବାତ
 ପଦା=ପ୍ରଗ୍ରାହ
 ପଛ=ପଶ୍ଚାତ୍
 ପଞ୍ଜର=ପଞ୍ଜିର
 ପଞ୍ଜା=ପୁଞ୍ଜି
 ପଟଣା=ପଟନ
 ପଟା=ପଟ
 ପଡ଼ୋସୀ=ପ୍ରତ୍ୟସୀ
 ପଡ଼ିହାଣ୍ଡା=ପ୍ରତ୍ୟହାଣ୍ଡା
 ପଟ୍ଟନ୍ତ=ପଟାନ୍ତ
 ପଟ୍ଟସ=ପଟସ
 ପଟଳା=ପଟଳ
 ପଡ଼ିଅସ=ପ୍ରତ୍ୟୟ
 ପଡୁଲି=ପାତଳା
 ପଥର=ପ୍ରସ୍ତର
 ପଥକ=ପଥକ
 ପଧାନ=ପ୍ରଧାନ
 ପନ୍ଥ=ପଂକ୍ତ
 ପକ=ପକ
 ପରଣ=ପରଣା
 ପରଶୁ=ସ୍ପର୍ଶମଣି

ପରସ=ପ୍ରସ୍ତାସ
 ପଲକ=ପଲ୍ୟକ
 ପଲଣ=ପଲ୍ୟୟନ
 ପଶା=ପାଶକ
 ପସାରୁଣୀ=ପ୍ରସାରଣୀ
 ପହର=ପ୍ରହର
 ପହଳି=ପ୍ରହେଳିକା
 ପହ=ପ୍ରଧ
 ପଢ଼ା=ପ୍ରସ୍ତବ
 ପାଇକ=ପଦାତିକ
 ପାଉଁଶ=ପାଂଶୁ
 ପାକଳ=ପକ୍ତ
 ପାଶ=ପାଶୁ
 ପାଚର=ପ୍ରାଚୀର
 ପାଚଲ=ପଟଳମ
 ପାକୁଡ଼ା=ପ୍ରକ୍ତଦପଟ
 ପାଞ୍ଚ=ପଞ୍ଚ
 ପାଞ୍ଚନ=ପ୍ରାଞ୍ଚନ
 ପାଞ୍ଜି=ପଞ୍ଜିକା
 ପାଟ=ପଟ
 ପାଟଣା=ପଟନ
 ପାଟସୋଷି=ପଟକୋଷି
 ପାଟର=ପଟକାର
 ପାଟରଣୀ=ପଟରଞ୍ଜୀ
 ପାଣ=ପୌଣ୍ଡ୍ରକ
 ପାଣୀ=ପାମୟ

ପାଶୋଇ = ପାଶୁ
 ପାଦୁକ = ପାଦୋଦକ
 ପାନ = ପଣ୍ଡି
 ପାନସ = ପଣ୍ଡିକାର
 ପାନିଅ = ପ୍ରସାଧନା
 ପାରଣୀ = ପାର୍ଶ୍ଵକ
 ପାସ = ପାରଦ
 ପାଳ = ପାଳକ
 ପାଳକ = ପାଳକ
 ପାଳଟା = ଲଟ
 ପାଳଧୁଅ = ପାରିଭ୍ରମ
 ପାହାନ୍ତା = ପ୍ରଭାତ
 ପାହାର = ପ୍ରହାର
 ପାହାସ = ପ୍ରହସ
 ପିଅର = ପିତୃ
 ପିଅସାଳ = ପୀତସାଳ
 ପିଉସୀ = ପିତୃଷ୍ଠା
 ପିରୁ = ପିର
 ପିଛୁଳ = ପିଛଟ
 ପିଞ୍ଜର = ପିଞ୍ଜର
 ପିଠା = ପିଠୁକ
 ପିଠି = ପୁଷ୍ପ
 ପିଠା = ପୁଷ୍ପ
 ପିଠିଆ = ପିନାକ
 ପିଠା = ପାଠ
 ପିଠୁଳା = ପୁଠୁଳକ

ପିମ୍ପୁଟ = ପିପୀଲିକା
 ପିଲେଇ = ପିଠା
 ପୁଅ = ପୁତ୍ର
 ପୁଆ = ପୁଅ, ପ୍ରଭେଦ
 ପୁକ = ପୁକ
 ପୁଞ୍ଜା = ପୁଞ୍ଜ
 ପୁଢ଼ା = ପୁଢ଼କ
 ପୁତ = ପୁତ୍ର
 ପୁଣି = ପୁନଃ
 ପୁର = ପୁରକା
 ପୁରୁଣା = ପୁରାଣ
 ପୁରୁଣୀ = ପୁନର୍ଦ୍ଦା
 ପୁର୍ଣ = ପ୍ରଣର
 ପୁଳାଏ = ପୁଳ
 ପୁଷ = ପୌଷ
 ପେଖନା = ପେଷା
 ପେଟ = ପିତୃ
 ପେଟର = ପେଟକ
 ପେଟ = ପେଟକା
 ପେଣ୍ଡା = ପିଣ୍ଡ
 ପେଛା = ପଂକ୍ତି
 ପେମ = ପ୍ରେମ
 ପୋଇ = ପୁକା
 ପୋଟେ = ପ୍ରସୂତି
 ପୋଷର = ପୁଷର
 ପୋଟ ଅ ଅଷ୍ଟମୀ = ପ୍ରଥମାଷ୍ଟମୀ

ପୋତକ = ପତଙ୍ଗିକା
 ପୋଥ = ପୁସ୍ତକ
 ପୋଲଙ୍ଗ = ପୁଲଙ୍ଗ
 ପୋକ୍ତ = ପକ୍ତ
 ପୋଷା = ପୋଷ୍ୟ
 ପୋହଳା = ପ୍ରହାଳ
 ପୌଷା = ପୌଷବ
 ପସ୍ତ = ପଲ୍ଲସ୍ତ
 ପଶୁଣ = ପାଲ୍ଲଶୁନ
 ପଟା = ପ୍ଳୁଟ
 ପାରଣା = ପରଣ
 ପାଣ = ପାଣ
 ପଞ୍ଚକ୍ଷର = ପ୍ଳୁଟୀ
 ପଞ୍ଚ = ପ୍ଳୁଟୀ
 ପୁଟୁକ = ପ୍ଳୁଟକା
 ପୁଲ = ପ୍ଳୁ
 ପେଣା = ପାଣିତ
 ପେଣି = ପେନିକା
 ପୋଟକା = ପୋଟକ
 ବରଦ = ବାରଦ
 ବରଳ = ବରୁଳ
 ବକସ୍ = ବକସ୍
 ବକଳ = ବଲ୍ଲଳ
 ବଗ = ବକ
 ବଗୁଲିଆ = ବାଗ୍‌ବ୍ୟାଜ
 ବକା = ବକ୍

ବଛ = ବସ
 ବଡ = ବଡ଼
 ବଡ଼ = ବଡ଼ିକା
 ବଡୁ = ବଡୁ
 ବଡ଼େଇ = ବଡ଼ିକି
 ବଣ = ବନ
 ବଣିଆ = ବଣିକ୍
 ବଣିକ = ବାଣିଜ୍ୟ
 ବଡକ = ବର୍ତ୍ତକ
 ବଡ = ବର୍ତ୍ତ
 ବଧୁଆ = ବାଧୁକ
 ବଧୁଲ = ବର୍ତ୍ତୁଲ
 ବନ = ବନ୍ୟା
 ବନଶୀ = ବଡଶୀ
 ବରକମାଳ = ପରଷଳ
 ବରଗୁଡ଼ = ବବଟ
 ବସ = ବଟକ
 ବଳଦ = ବଳୀବର୍ଦ୍ଧ
 ବଳା = ବଳୟ, ବାଳ
 ବସା = ବାସ
 ବହୁରା = ବଧର
 ବହୁ = ବଧୁ
 ବହୁଳ = ବହୁଳ
 ବହେ = ବହୁ
 ବାଇଜହାଣ୍ଡି = ବର୍ତ୍ତତହୁଣ୍ଡିକା
 ବାଇ = ବାଣିକ
 ବାଇଗଣ = ବାତିଙ୍ଗଣ

ବାଉଳା = ବାଉଳ	ବିଛୁଅର = ବିଛୁଅରୀ
ବାଉଁଶ = ବଂଶ	ବିଜୁଳ = ବିଜୁଳ
ବାଉଁଶଧାନ = ବଂଶଧାନ	ବିଚିଅ = ବିଚିକା
ବାଙ୍କ = ବଙ୍କ	ବିକାଶି = ବିକାଶ
ବାଘ = ବ୍ୟାଘ୍ର	ବିଭ୍ର = ବିଭ୍ର
ବାକୁଣ୍ଡା = ବସୁତରା	ବିଭି = ବିଭି
ବାଜା = ବାଦ୍ୟ	ବିଭୁତ = ବିଭୁତା
ବାଟୁଳ = ବର୍ତ୍ତୁଳ	ବିଲ = ବିଲ
ବାଡ଼ିଆଳା = ବାଟିଆଳ	ବିଲୁଅ = ବିଲୁକା
ବାଡ଼ୁଅ = ବଡ଼ୁ	ବିଲେଇ = ବିଲେଇ
ବାଞ୍ଛ = ବଞ୍ଛ୍ୟା	ବିଷୁଅଳ = ବିଷୁଅଳ
ବାଦୁଡ଼ି = ବାଦୁଳ	ବିଷୁୟା = ବିଷୁୟା
ବାପ = ବପୁ	ବିଷିଠି = ବିଷିଠି
ବାଞ୍ଝି = ବାଞ୍ଝ	ବିହ = ବିହ
ବାଞ୍ଝି = ବାଞ୍ଝି	ବୁକୁ = ବୁକୁ
ବାରୁଆ = ବରୁଆ	ବୁଟ = ବୁଟକା
ବାରଣୀ = ବରଣୀ	ବୁଢ଼ା = ବୁଢ଼
ବାଲୁ = ବାଲୁକା	ବୁଢ଼ା = ବିଢ଼
ବାଳୁତ = ବାଳକ	ବେଉସା = ବ୍ୟବସାୟ
ବାସଙ୍ଗ = ବାସକ	ବେଙ୍ଗ = ବେଙ୍ଗ
ବାହା = ବାହୁ	ବେଠି = ବିଷ୍ଣୁ
ବାହାକା = ବାହାକା	ବେଷା = ବିଷ୍ଣୁ
ବାହୁଙ୍ଗ = ବାହୁଙ୍ଗା	ବେତ = ବେତ
ବିଭଞ୍ଜି = ବିଭଞ୍ଜିକା	ବେତନ = ବିଭଞ୍ଜନ
ବିକଟ = ବିକଟକା	ବେପାର = ବ୍ୟାପାର
ବିକଟାଳ = ବିକଟ	ବେବଞ୍ଚି = ବ୍ୟବହାର
ବିଚଣା = ବିଚକନ	
ବିଷ୍ଣୁ = ବିଷ୍ଣୁକ	

ମଞ୍ଚା = ମଞ୍ଚ	ମଡ଼ୁଡ଼ = ମୁକୁଟ
ମଞ୍ଜ = ମଞ୍ଜା	ମଡ଼ୁଲ = ମଧୁକ
ମଞ୍ଜାର = ମଞ୍ଜାରୀ	ମାଅ = ମାତା
ମଞ୍ଜୁଅର = ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା	ମାଈ = ମାମୀ
ମଠ = ମନ୍ତ୍ର	ମାଉସୀ = ମାତୃଷ୍ଠସା
ମଣିଷ = ମନୁଷ୍ୟ	ମାଖୁନା = ମତ୍ସ୍ୟୁଣୀ
ମଣୋହ = ମନୋମୋହ	ମ.ଗଣ = ମାର୍ଗଣ
ମଣ୍ଡାଣି = ମଣ୍ଡନ	ମାଗୁଣି = ମାର୍ଗଣ
ମଥା = ମସ୍ତକ	ମାଗୁର = ମତ୍ସ୍ୟୁର
ମଦ = ମଦ୍ୟ	ମାକଡ଼ = ମକଟ
ମନ୍ଦା = ମନ୍ଦ	ମାଛ = ମତ୍ସ୍ୟ
ମରଛ = ମୃତକଣ୍ଠା	ମାଛରକା = ମତ୍ସ୍ୟରକା
ମରହଟ୍ଟି = ମହାରାଷ୍ଟ୍ରୀ	ମାଛ = ମତ୍ସ୍ୟ
ମରୁତ = ଅରୁଦ	ମାକଣା = ମାକ୍ଷୁନୀ
ମଳା = ମଣ୍ଡଳ	ମାଟି = ମୃତ୍ତିକା
ମଣା = ମଣକ	ମାଠିଆ = ମୃତ୍ୟୁଚ୍ଛ
ମଣାଣି = ଶୁଣାକ	ମାଣ = ମାନ
ମଣାର = ମଣହରା	ମାତରକା = ମାତୃକା
ମଷା = ମାଷ	ମାଅ = ମସ୍ତ
ମହଙ୍ଗା = ମହାର୍ଗ	ମାଦଳ = ମଦଳ
ମହଣ = ମଣ	ମାକ୍ରାଜ = ମତ୍ସ୍ୟରାଜ୍ୟ
ମହତ = ମହତ୍ତ୍ୱ	ମାମୁ = ମାମ
ମହୁଷାଳ = ମହୁଷ୍ୟାଳ	ମାଗଣ = ମରକତ
ମହୁ = ମଧୁ	ମାକା = ମାଲ୍ୟ
ମହୁମାଛ = ମଧୁମତ୍ସ୍ୟ	ମାଲ = ମଲ୍ଲ
ମହୁଅଳ = ମଧୁକଳ	ମାଲୁଣୀ = ମାଲିନୀ

ମାଲପୁଅ = ମଲପୁଅ କି ?

ମାହୁଳୁ = ମହାମାତ୍ର

ମେଛ = ମିଥ୍ୟା

ମେଠା = ମିଷ୍ଟ

ମେତ = ମିତ୍ର

ମିନତ = ବିନତ

ମିରଗ = ମୃଗ

ମିସି = ମସୀ

ମଖଣ୍ଡ = ମୁଖ୍ୟ

ମୁଖଶାଳ = ମୁଖଶାଳା

ମୁଖିଆ = ମୁଖ୍ୟ

ମୁଗ = ମୁଦୁ

ମୁଗୁନା = ମୁଦପଣ୍ଡୀ

ମୁଗୁର = ମୁଦୁର

ମୁଛ = ଗୁଛ

ମୁଠି = ମୁଷ୍ଟି

ମୁଠିଏ = ମୁଷ୍ଟିମେସୁ

ମୁଠୁଣୀ = ମୁଷ୍ଟୁଧନ

ମୁଣ୍ଡୁଳା = ମଣ୍ଡଳ

ମୁତ = ମୁତ୍ର

ମୁଥା = ମୁସ୍ତା

ମୁଦ୍ = ମୁଦ୍‌କା

ମୁଝୁ = ମୁଝ

ମୁଝାସ = ମୋହପାଶ

ମଲ = ମୂଲ୍ୟ

ମଳା = ମଳକ

ମଞ୍ଜା = ମୁଦିକ

ମୁଖକାନ୍ତି = ମୁଖିକପଣ୍ଡୀ

ମେଣ୍ଡା = ମେଡୁ

ମେହେଦ = ମେନ୍ଦି

ଯଥ — ଯଦ

ଯତୁନେ = ଯତୁ

ଯନ୍ତା = ଯନ୍ତ

ଯାଆ = ଯାତୁ

ଯାଆଁଳା = ଯମଳ

ଯାଉ = ଯବାଗୁ

ଯାଉଁଳ = ଯାମଳ

ଯାଠିମଧୁ = ଯଷ୍ଠିମଧୁ

ଯୁଆଣୀ = ଯବାନା

ଯୁଆଳ = ଯୁଗ

ଯୁଝ = ଯୁଦ୍ଧ

ଯୁଣ = ଯୋଜନ

ଯୁଲ = ଯୁଦ୍ଧକା

ଯୋତ — ଯୋକ୍ତ

ରଗ = ରାଗ

ରଜା = ରଜା

ରଡ଼ = ରଟନା

ରତ = ରକ୍ତି

ରଶ୍ମଣ = ରସୋନ

ରାଇ = ରଜକା

ରଉଳ = ରଜକୁଳ

ରଣୀ = ରଜ୍ଜୀ

ରଣ୍ଡ = ରଣ୍ଡା

ସତ = ସତ୍
 ସୁଟି = ସେଟିକା
 ସୁପସୀ = ସପାସୁସୀ
 ସେହ = ସେହତ
 ଲଙ୍ଗଳା = ନଗ୍ନ
 ଲଙ୍ଗା = ଲତା
 ଲତୁ = ଲତୁକା
 ଲସ = ଲସିକା
 ଲହୁ = ଲୋହ
 ଲଉ = ଅଲୁ
 ଲଘ = ଲସା, ଲଷ୍ୟ
 ଲଜକୁଳ = ଲଜାହୁ
 ଲଞ୍ଜି = ଲଞ୍ଜି
 ଲଳ = ଲଲା
 ଲଅ = ଲଜା
 ଲୁଣ = ଲବଣ
 ଲୁହ = ଲୋହକ
 ଲୁହା = ଲୋହ
 ଲେମ୍ବୁ = ନିମ୍ବୁକ
 ଶଗଡ଼ = ଶକଟ
 ଶକୁନ = ଶକୁନ
 ଶଙ୍ଖା = ଶଙ୍ଖକ
 ଶଙ୍ଖର = ଶଙ୍ଖକାର
 ଶକ୍ତନା = ଶୋଭାଞ୍ଜନ
 ସଞ୍ଚାଣ = ଶେଖର
 ଶର = ଶରବ
 ଶରର = ଶରଣା

ଶଳା = ଶ୍ୟାଳକ
 ଶଶା = ଶଶକ
 ଶଶୁର = ଶ୍ଵଶୁର
 ଶସ୍ତ୍ରା = ଶସ୍ତ୍ର
 ଶାଉଁଳଅ = ଶ୍ୟାମଳ
 ଶାକର = ଶର୍କର
 ଶାଗ = ଶାକ
 ଶାଗୁଣା = ଶକୁଳ
 ଶାଙ୍କର = ଶଙ୍କୁ
 ଶାଙ୍କୁଳ = ଶଙ୍କଳ
 ଶାଢ଼ୀ = ଶାଢ଼ୀ
 ଶାଦା = ବଶଦ
 ଶାମା = ଶମ୍ଭୁ
 ଶାମୁକା = ଶମ୍ଭୁକ
 ଶାବଳ = ଶାବଳା
 ଶାଳା = ଶ୍ୟାଳକା
 ଶାଶୁ = ଶ୍ଵଶୁ
 ଶିଆଳ = ଶିଆଳ
 ଶିଉଳ = ଶିବାଳ
 ଶିକା = ଶିକ୍ୟ
 ଶିକୁଳ = ଶୁଙ୍ଖଳ
 ଶିଙ୍ଘ = ଶୁଙ୍ଘ
 ଶିଙ୍ଘଡ଼ା = ଶୁଙ୍ଘାଟକ
 ଶିମ = ଶିମ୍ବୁକା
 ଶିମିଳ = ଶାକୁଳୀ
 ଶିଳ୍ପପତା = ଶିଳାପୁଷ୍ପ (?)
 ଶିଷ = ଶିଷ୍ୟ

ଶିଶୁ = ଶିଶୁକ
 ଶିଶୁମାର = ସୁଷୁମାରୀ
 ଶୁଅ = ଶୁକ
 ଶୁଣ୍ଠି = ଶୈଣ୍ଠିକ
 ଶୁକା = ଶିକା
 ଶେଉଳ = ଶକୁଳ
 ଶେଠ = ଶେଷ୍ଠୀ
 ଶେତା = ଶ୍ଵେତ
 ଶେଘ = ଶୟ୍ୟା
 ଶୋକ = ଶଲ୍ୟ
 ଷଠୀଦେଈ = ଷଷ୍ଠୀଦେବୀ
 ଷଣ୍ଠା = ଷଣ୍ଠ
 ସଜ୍ଜୁଣୀ = ସପତ୍ନୀ
 ସଜାତ = ସମଗାତ
 ସଜ = ସଦ୍ୟ
 ସଜଳସ = ସଜ୍ଜରସ
 ସଞ୍ଜି = ସଞ୍ଜୟ
 ସଞ୍ଜି = ସଞ୍ଜୟା
 ସଡ଼କ = ସରକ
 ସଣ୍ଠା = ସଞ୍ଜାନ
 ସଞ୍ଜୁଆସି = ସଞ୍ଜଂଶ
 ସତ = ସତ୍ୟ
 ସତରଞ୍ଜି = ତରୁରଞ୍ଜ
 ଶଧ = ଶିକା
 ସନ୍ତର = ସମ୍ପର
 ସରୁ = ସର୍ବ
 ସମ୍ପଦ = ସମ୍ପଦ
 ସମ୍ପଦୁଣୀ = ସମ୍ପଦନୀ

ସର = ସଦୃଶ
 ସଲଖ = ସଲେରେଖ
 ସସା = ସଖୀ
 ସାଆନ୍ତ = ସାମନ୍ତ
 ସାଉଁ = ସ୍ଵାମୀ
 ସାତ = ସପ୍ତ
 ସାତପୁର = ସପ୍ତପୁରକା
 ସାଥୁ = ସାର୍ଥ
 ସାନ = ସନ
 ସାପ = ସର୍ପ
 ସାବତ = ସାପହ୍ୟ
 ସାମରଥା = ସମର୍ଥ
 ସାହା = ସହାୟ
 ସାହାଡ଼ା = ଶାଖୋଟ
 ସାହୁ = ସାଧୁ
 ସାହେର = ସାହର
 ସାସମଞ୍ଜ = ସାହସମଞ୍ଜ
 ସିଝା = ସିଞ୍ଜ
 ସିଞ୍ଜୁ = ସୀମନ୍ତ
 ସିଳାରସ = ସିଞ୍ଜକ
 ସୀସା = ସୀସକ
 ସୁଅ = ସ୍ଵେତ
 ସୁଆଁ = ଶ୍ୟାମା
 ସୁଆଗ = ସୌଭାଗ୍ୟ
 ସୁଆର = ସୁପକାର
 ସୁଡ଼କା = ସୁରକା
 ସୁଡ଼ = କୁସୀଦ

ସୁନା = ସୁର୍ଣ୍ଣ	ହାଟ = ହଟ
ସୁନାର = ସୁର୍ଣ୍ଣକାର	ହାଡ଼ = ହଡ଼
ସୁନୁନିଆ = ସୁନସର୍ଣ୍ଣିକ	ହାତ = ହତପ
ସୁନରଣା = ସୁରଣ	ହାଣ୍ଡି = ହଣ୍ଡିକା
ସୁତ = ସୁତ	ହାତ = ହସ୍ତ
ସେଣା = ସେଚନା	ହାତଗଣ୍ଠି = ହସ୍ତଗ୍ରନ୍ଥୀ
ସେଜ୍ଜ = ସଜ୍ଜା	ହାଜା = ହସ୍ତୀ
ସୋରଷ = ସର୍ଷପ	ହାତୁଣୀ = ହସ୍ତିନୀ
ସୋରେହା = ସାଗ୍ରହ	ହତମିଶ୍ର = ହଳମୋଚକା
ସକାର = ସହସ୍ର	ହନସ୍ତା = ହଳାକଣ୍ଠା
ସକାଳ = ହମ୍ବୁ	ହସ୍ତା = ହସ୍ତସ୍ତ
ସରଡ଼ = ହରେଶୁ	ହସ୍ତ = ହସ୍ତକ
ସରଡ଼ା = ହରତଣ୍ଡା	ହଞ୍ଜଳ = ହଞ୍ଜଳ
ସକହ = ହରଦ୍ରା	ହୁଳହୁଳ = ହଲ୍ଲୁଲ୍ଲୁ
ହକ୍ତୁଆ = ହାଳକ	ହେଙ୍ଗୁ = ହଙ୍ଗୁ
ହାଇ = ହାଫିକା	ହେନ୍ଦ୍ରାଳ = ହିନ୍ଦ୍ରାଳ
ହାକୁଟି = ହକ୍ତା	ହୋଙ୍ଗ = ହୋଙ୍ଗା

ଅପଭ୍ରଂଶ ଶବ୍ଦର ଉତ୍ପତ୍ତି ।

ଅମର, ମେଦନୀ ଓ ବଣ ପ୍ରଭୃତ ଅଷ୍ଟାଦଶ କୋଷ ଏବଂ ଅଧୁନିକ ପ୍ରଚଳିତ ଅଭିଧାନ ପ୍ରଭୃତ କୌଣସି ଗ୍ରନ୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧେ କାବ୍ୟମାନଙ୍କର ପୁସ୍ତକ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଷକାର କାବ୍ୟମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଅଭିଧାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଅଛନ୍ତି । ଏହି ଶୁଦ୍ଧ ଅପଭ୍ରଂଶବୋଧନାର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗମୂଳକ । କାବ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଶବ୍ଦମାନ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୋଇଅଛି, ସେହି ସେହି ଶବ୍ଦମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାର କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବନାକୁ ଆର୍ଯ୍ୟ କଥାବାଚୀ କରୁଥିଲେ । ନୀତି ଜାଣିପାରେ ଅଶିକ୍ଷାବଶରୁ କିମ୍ବା କି ଭଲ କି ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷାକୁ ଲୋକମାନେ କୃଷି, ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରଭୃତ ବ୍ୟବସାୟର ବ୍ୟଗ୍ରତାବଶରୁ ଠିକ୍ ମୌଳିକ ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ନ ଥାଇ କାଳକ୍ରମେ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କୁ ବିକୃତ କରି ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ । ସେହି ମୂଳଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଆଭାସରେ ନିଜେ ନିଜେ ଅପଭ୍ରଂଶ ଶବ୍ଦ ଗଠି ତହିଁରେ ମନୋଭାବ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହିପରି ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ପରବର୍ତ୍ତନ ସ୍ତ୍ରୋତରେ ପଡ଼ି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ବିକୃତ ଶବ୍ଦମାନ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲାଣି, ତାହା ଦେଖିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହେବାକୁ ହୁଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ସେହି ଅପଭ୍ରଂଶ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପରସ୍ପର ଭାବ ଗ୍ରହଣ କରୁଅଛନ୍ତି । ସ୍ମୃତ ସମ୍ବନ୍ଧେ ମୂଳ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଶବ୍ଦର ଚର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରାୟ ରହିତ ହୋଇ ଯାଇଅଛି ।

କାଳକ୍ରମେ ଏପରି ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଅପଭ୍ରଂଶ ଶବ୍ଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଅଛି ଯେ, ତାହାର ମୂଳ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଶବ୍ଦ ସ୍ଥିର କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠିନ ଏବଂ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଶବ୍ଦର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ନ ଦେଲେ ମୌଳିକ ଶବ୍ଦର ପ୍ରକାର ହେବା ଅସମ୍ଭବ । ଏହି ହେତୁ ନିମ୍ନରେ କେତେକଟି ମାନ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଲା ।

ହଜାର—ସହସ୍ର; ସହସ୍ର ମୌଳିକ ଶବ୍ଦ ହେଉଅଛି । ସହସ୍ର ରୁ—
 ସହସର, ସହସରରୁ—ହସର, ହସରରୁ—ହଜର ଏବଂ ହଜରରୁ ହଜାର ହୋଇଅଛି । ମୁକ୍ତ—ଶୁଣ୍ଠ; ମୌଳିକ ଶବ୍ଦ ଶୁଣ୍ଠ । କାଳକ୍ରମେ ଶୁଣ୍ଠକୁ

ମଣ୍ଡୁ କହଲେ; ମଣ୍ଡୁରୁ- ମଞ୍ଜୁ, ମଞ୍ଜୁରୁ-ମୁଞ୍ଜୁ, ମୁଞ୍ଜୁରୁ ମୁଞ୍ଜ ହୋଇ-
 ଅଛି । ଦନ୍ତାନର- ଦଧରଦାନସ; ଦଧାନ ମୁକ୍ତି ଭକ୍ତ ନଦୀକୂଳରେ
 ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ ବୋଲି ତାହାର ନାମ ଦଧରଦାନ ହେଲା । ଦଧ-
 ଭଦ୍ରାରୁ- ଦହଅ, ଦହଅରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦନ୍ତା ହୋଇଅଛି । ଦଉଡ଼ି-
 ଡୋଇକ; ପ୍ରଥମେ ଡୋରକ ଏହିମୂଳ ସମ୍ପୃତ ଶିଦ୍ଧ ଥିଲା । ଡୋରକରୁ
 କାଳକ୍ରମେ ଡୋର, ଡୋରରୁ-ଡୋର, ଡୋରରୁ-ଡଉର,
 ଡଉରରୁ-ଦଉର ଏବଂ ଦୁଦଉରରୁ-ଦଉଡ଼ି ହୋଇଅଛି । ଅସ୍ତରୁ-
 ଅକସ୍ତରୁ; ଅକସ୍ତରୁ-ଓସ୍ତରୁ, ଓସ୍ତରୁ-ଅସ୍ତର, ଅସ୍ତରରୁ-ଅସ୍ତର
 ହୋଇଅଛି । ଚରେଇତା-କିରତକିର; କିରତକିରରୁ-ଚିରତକିର,
 ଚିରତକିରରୁ-ଚିରକିର, ଚିରକିରରୁ-ଚିରଇକିର, ଚିରଇକିରରୁ-
 ଚିରଇତ ଓ ଚିରଇତରୁ-ଚରେଇତା ହୋଇଅଛି । ଛୁମ୍ବ-ସାମ୍ବ, ଶ୍ୟା;
 ସାମ୍ବ ଶ୍ୟ ଏହି ମୂଳ ଶିଦ୍ଧରୁ-ସାମ୍ବରୁ, ସାମ୍ବରୁ-ଛୁମ୍ବରୁ, ଛୁମ୍ବରୁ-
 ଛୁମ୍ବ ହୋଇଅଛି । ଦୁର୍ଜିଲି-ଦୁର୍ଜୟିଲିକା; ଦୁର୍ଜୟିଲିକା ନାମକ ବିବକ୍ତ
 ନାମାନୁସାରେ ନାମେତ । ଦୁର୍ଜୟିଲିକାରୁ-ଦୁର୍ଜିଲିକା, ଦୁର୍ଜିଲିକାରୁ-
 ଦୁର୍ଜିଲିକା, ଦୁର୍ଜିଲିକାରୁ-ଡୁର୍ଜିଲିକା ଏବଂ ଡୁର୍ଜିଲିକାରୁ-ଦୁର୍ଜିଲିକା
 ହୋଇଅଛି । ମଶାଣି-ଶୁଶାନ; ଶୁଶାନରୁ-ମଶାନ, ମଶାନରୁ ମଶାଣ,
 ମଶାଣରୁ-ମଶାଣି ହୋଇଅଛି । ବିଚିନାପଲା-ବିଶିରଂପଲୀ;
 ଲଙ୍କାଧିପତି ରାବଣର ଭ୍ରାତା ବିଶିରାମନାମକ ଅସ୍ତର ଏହି ଦାଶିଣାତ୍ୟ
 ପ୍ରଦେଶରେ ରାଜ୍ୟଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ତାହାର ନାମାନୁସାରେ ଛାନର
 ନାମ ବିଶିରପଲୀ ହୋଇଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ବିଶିରପଲା ପ୍ରାକୃତ
 ଲୋକମାନଙ୍କ ମୁଖରେ ପଡ଼ି ବିଚିନାପଲା ହୋଇଅଛି । କରବାଡ଼ି-
 ଖରଟ; ମୂଳ ସମ୍ପୃତ ଖରଟ ଶିଦ୍ଧର ଅର୍ଥ କ୍ଷୁଦ୍ରଗ୍ରାମ । ଖରଟରୁ-ଖରବଟ,
 ଖରବଟରୁ-ଖରବଟ୍ଟ, ଖରବଟ୍ଟରୁ-ଖରବାଡ଼ି, ଖରବାଡ଼ିରୁ-କରବାଡ଼ି
 ହୋଇଅଛି ।

ପରଶିଷ୍ଟ ।

ଏହି ସୁସ୍ତକାନ୍ତକତ ଅପଭ୍ରଂଶ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟତୀତ ଓଡ଼ିଆଭାଷାରେ ଅଉ ଏକପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ ଦୁଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ସେମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ବା ଦେଶଜ ଶବ୍ଦ କହନ୍ତି । ସେହି ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି ଭାଷାନ୍ତର-ପ୍ରସୂତ ହୋଇ ଅଦ୍ୟାବଧି ନିର୍ଣ୍ଣୀତ ହୋଇ ପାର ନାହିଁ । ତେଣୁ ବାସ୍ତବରେ ଯାହା ଆତ୍ମନାନଙ୍କ ଭାଷାର ସମ୍ପଦ, ସେଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ଖମଣୀୟ ବରଳ ହୋଇ ଆସିବାରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା କୃଷକାଳେବର ଷେଉଅଛି । ଏହି ନୂତନ ଦୁଷ୍ଟକରଣାର୍ଥ ନିମ୍ନରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନାମେଲ । ଦେଶଜ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ଦେଶଜ ଶବ୍ଦ ।

ଅକଳ = କଠିନ ଅବସ୍ଥା	ଅଶସର = ଅନ୍ୟ ଜାତି,
କରନ୍ତି = ବୁଲୁଛନ୍ତି	ଅସାଡ଼ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ।
ଅଖବା = ହୃଷ୍ଣା	ଅଧାମ = ବରୁଡ଼ି
ଅଖାଡୁଆ = ବକେରନାଶୁନ୍ୟ	ଅନାଡ଼ = ନିର୍ଦୋଷ
ଅଛବ = ମେଳ	ଅନାବନା = ଏଣୁତେଣୁ
ଅହାଲ = ପାଲ	ଅନାଉଣି = ଚାଣି
ଅଟକଳ = ଅନୁମାନ	ଅନେଇବ = ଦେଖିବା
ଅଟକାଳି = ସାଉ, ପଇତ	ଅପସାନ୍ତର = ଅଧୁତ
ଅଟକବା = ବନ୍ଦ ହେବା	ଅପା = ବଡ଼ ଭଉଣୀ
ଅଟେଇ = ଗୋରୁ ରଖିବାର ସ୍ଥାନ	ଅବଗୁଣ = କୁସ୍ମରବ
ଅଡ଼ା = ଅସୁନ୍ଦର	ଅମୋଦାନା = ବଡ଼ ଦାତା
ଅଣକ = ଡକା	ଅରମା = ଆବକ ନା
ଅଣକାଳା = ଗାଡ଼ିଚକ	ଅରାଏ = ସୁଦାଂଶ
ଅଟକାଇବାର ଶିଳ	ଅଲଜୁକ = ନିଝିକ
	ଅଲଅର = ସ୍ନେହାସିଦ୍ଧ

ଅଳ = ମିନତ
 ଅସନା = ଦୃଶିତ
 ଅହନ୍ତା = ଶନତା
 ଅହ୍ୟ = ସଧବା
 ଅଇଂଗିଣିଆ = ଦରସିଆ
 ଅଉଣ୍ଡି = ଦରଣ୍ଡି
 ଅକଟ = କଟକଣା
 ଅଖଡ଼ା = ନାଟ ଅଭ୍ୟାସର ଛାନ
 ଅଡ଼କିଆ = ଡର
 ଅଞ୍ଜେ = ଟାଣ କର
 ଅଶ୍ଚୁଆ = ଅଖାଡ଼ୁଆ
 ଅତାଗମ = ଅଗାଧ
 ଅପଟ = ଅବରଣ
 ଅପସର = ଅଭିମାନ
 ଅବାକାବା = କଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିମୂଢ଼
 ଅମଣ୍ଡ = ଓଟାର
 ଅଦୋଳ = ଅଳ
 ଅସପତ = ସେହ
 ଅଞ୍ଜଲ = ସେପଣୀ
 ଇଚ୍ଛାରନେବା = ସମ୍ଭାଳନେବା
 ଇକୁଚେଇବା = ଲଟକାଇବା
 ଇକୁଟ ଇବା = ବୋଲିବା
 ଇକୁଟିବା = ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକୃତାବସ୍ଥା
 ଇଶ୍ଚୁଡ଼ା = ମିଷ୍ଟ ଦ୍ରବ୍ୟ
 ଇଶ୍ଚୁଳିବା = ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ
 ଇଦେଇବା = କଟବଚନ କହିବା
 ଇରୁର = ବିଳମ୍ବ

ଇଛୁଡ଼ିବା = ଟାଣିବା
 ଇଛୁଣିକା = ଏହସଣି
 ଇଶ୍ଚି ବା = ଠଉରାଇବା
 ଇପରାଣ = ଓଡ଼ଣ ବସ୍ତ୍ର
 ଇପିବା = ମାଠିବା
 ଇପୁଡ଼ିବା = ଉଛୁଳିବା
 ଇବାର = ଅଜଣା
 ଇଭ = ଠିଆ
 ଇଭରବା = ଠିଆ କରବା
 ଇଲଗୁଣୀ = ଉଲୁଣୀ
 ଇଲୁର = ଆଜ୍ଞାପଦ
 ଇଲୁକୁମତା = ଉଦତ
 ଇଲୁଳି = ଭେଳକ
 ଏକଣ = ପ୍ରାକୃତଭାବ
 ଏଶ୍ଚୁର = ପଶ୍ଚିକବିଶେଷ
 ଓକର = ଗୃହଛତ୍ର
 ଓକେଇତ = ବଂଶଗତଦୋଷ
 ଓଟାରବା = ଟାଣିବା
 ଓଡ଼ିଆଣୀ = କଟିମେଖଳା
 ଓର = ସୁବଧା
 ଓର ଉଣ୍ଡି ବା = ଗୁପ୍ତ କଥା
 ଜାଣିବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା
 ଓରମାନ = ଅଗା
 ଓଲମା = ବୁଦ୍ଧି ସ୍ଥାନ
 ଓଲିଆ = ଧାନରଣା ପାଳଖୋଳ
 ଓଲକ = ନମସ୍କାର
 ଓଲିଆ = ତହସ
 ଓଲୁ = ହୁଣ୍ଡା
 ଓହମୁଣ୍ଡିଆ = ଅରମୁରୁ ଶେଷ

କରଂଥା = ଦରଶିଣୀ
 କକେର = ଶତ୍ରୁତା
 କଚଟୀ = ହସ୍ତାଳଙ୍କାରବିଶେଷ
 କଟକଣା = ଅକଟ
 କଟକାର = ଯୁକ୍ତୋଦ୍ୟୋଗ
 କଟାଳ = ଅନୁରୋଧ ବା ଅଳି
 କଟାଳି = ଛେଦକ
 କଟ = ପାଶ
 କଳହୁଡ଼ୀ = କଳହପ୍ରିୟା
 କଲବଲ = ଛଟପଟ
 କହରା-କଷର
 କାଉଳି-କଲବଲ
 କାଛଟା = କାଛଅ
 କାଠିଲଗି = ରାଜାକର
 ଦନ୍ତଧାବନ
 କାବା = ଚମତ୍କୃତ
 କୁଅରୁଅ = ଅସ୍ଥିର
 କୁଅଁ କୁଅଁ = ଶିଶୁର ସ୍ଵର
 କୁହାଟ = ଉଚ୍ଚ ଡାକ
 କୁହା = କୋପନିଣା ଦୁଃଖ
 କୁହୁଳା = ଲୁ ଶ୍ରୀ
 କେନ୍ଦର = ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର
 କେତୁଅର = ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅତୁଲ
 କୋଟମେର = ଧାନ୍ୟରକ୍ଷାସ୍ଥାନ
 କୋପୂର = ଦାସ
 କୋହ = ଦୁଃଖ
 କରଗୁ = ଦରପନ୍ଥା

କେରୁଅ = ନଗର
 କଟଣି = ସେବା
 କଣ୍ଡାଲତ = ଜାତବିଶେଷ
 କଣ୍ଡୁଅ = ବସ୍ତ୍ରବିଶେଷ
 କନ୍ଦା = ଅସ୍ତ୍ରସ୍ତବକ୍ରା
 କମା = ଖାଲ
 କମାର = ଅମାର
 କରାପ = ମନ୍ଦ
 କଳିକାର = ସାପୁଆ କେଳା
 କସଡ଼ା = ଯହୁଁରେ ଗୋଡ଼ ଖସେ
 କାପ = ଅସିକୋଷ
 କାଶ = ଯଥାର୍ଥ
 କୁକୁରୁଜିଅ = ଅସ୍ଥିର
 କୁଡୁ କୁଡୁ = ଶବ୍ଦବିଶେଷ
 କୁଦୁକୁଣୀ = ଓଷାବିଶେଷ
 କୁରାଣି = ମହ୍ୟବିଶେଷ
 କେରଡ଼ = ଦୁଷ୍ଟ
 କେଣ୍ଡା = ମେଖ
 କେପ = ଅର
 କେଳାଉଳ = କୀର୍ତ୍ତୀପ୍ରିୟ
 କେସାର = ଶିଷ୍ୟବିଶେଷ
 କୋର = ଅଭ୍ୟସ
 କୋଜ = ପାଦଚନ୍ଦ୍ର
 କୋଳପା = ଛୁଇ
 କରଂଠାଳ = ବିବାହକାଳୀନ
 ବସ୍ତ୍ରଗଣ୍ଠି
 କଡ଼ଘାଲି = ଲମ୍ବା ହୋଇ ପଡ଼ିବା

ଗଣ୍ଡି = ମୋଟ କାଠ, ଅଣ୍ଡାକୁ
 କେକରାଏ

ଗଣ୍ଡିର = ବେକିଣ୍ଡ
 ଗନ୍ଧାଘର = ଭଣ୍ଡାରଘର
 ଗନ୍ଧକଣ = ମାଳିଣୀ
 ଗରଘର = ଗୁଣାନ୍ନିତ
 ଗଲଗଲ = ସଲସଲ
 ଗଲଣି = ଗମନ କଲଣି
 ଗଲ = ଚଣ୍ଡ, ଗମନ କଲୁ
 ଗହଣା = ଅଳଙ୍କାର
 ଖାଣ୍ଡୁଆ = ବାଉଁଶ ନିମିତ୍ତ ପାତ
 ଗାଲତୁର = ଝିଠି
 ଗାଲୁ = ମିଛ
 ଗଣାଗଣା = ଅତି ସରୁ
 ଗୁଆଁର = ନିବୁଂ
 ଗୁରୁପୁରୁ = ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭରକି ପ୍ରକାଶ
 ଗୁଣା = ନାସାଭରଣ
 ଗୁମୁଟି = ଗଲ
 ଗୁରୁ ଶ୍ରୀବା = ଅଶୋଭ ଗୁଲିବା
 ଗୁହାର = ପ୍ରାର୍ଥନା
 ଗେଟମା = ବାଜାର
 ଗେଣୁ = ପୁଷ୍ପ ବିଶେଷ
 ଗେନ୍ଦୁ ବେଇବା = ଭୁଲେଇବା
 ଗେଲ = ଅଟା
 ଗେଲବସର = ଗେହୁ ।
 ଗୋଟାଇବା = ପାଉଁଶିବା
 ଗୋଟିକା = ଖୁଆଲତୁ
 ଗୋଦଡ଼ା = ଗୋଦପୁଲୁ ପୁରୁଷ
 ଗୋରସ = ଦୁଗ୍ଧ

ଗୋଲପଜାମ୍ବ = ଫଳବିଶେଷ,
 ମିଷ୍ଟାନୁବିଶେଷ

ଗୋଲିଆ = କପଟ, ଅବଳ
 ଘଷ = ଭୁଡ଼
 ଘଟରଘୁମା = ପକ୍ଷିବିଶେଷ
 ଘଟାଟୋସ = ଅଜ୍ଞାଦମା
 ଘତ = କୌଶଳ
 ଘମାଘୋଟ = ସମାସ୍ତେହ
 ଘାଗରା = ଘଙ୍ଗ ର
 ଘାଣ୍ଟିଆ = ତରକାରବିଶେଷ
 ଘାନ୍ତୁ = ଅର
 ଘାବଣ୍ଡ = ଛୁନିଆ
 ଘିତବା = ଘେନିବା
 ଘୁଙ୍କୁଳପିଟା = କୋଳାହଳ
 ଘୁଣ = କାଷ୍ଠାଦିର ଖଣ୍ଡିକାରକ
 ଘାଟ

ଘୁମ = ନିଦ୍ରା
 ଘୁଗୁରା = ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର
 ଘେନାଇବା = ମଣାଇବା
 ଗଉତନା = ରୁମାଲ
 ଚକଟା = ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟବିଶେଷ
 ଚକଟିବା = ମିଶାଇବା
 ଚଖା = ଯେ ଗୁଣି ବୁଲେ
 ଚଟକଣା = ଗୁପୁଡ଼ା
 ଚନ୍ଦା = ଟାଙ୍ଗର
 ଚରଣା = ଅରଟ
 ଚଳିବା = ଚାରିବା
 ଚହଲିବା = ହଲି ପଡ଼ିଯିବା

ଗୁରୁପଖାଳ = ସଜପଖାଳ
 ଗୁରୁଲିଅ = ପଲକଶେଷ
 ଗୁଣି = ବାଲିଙ୍ଗ
 ଗୁଣୁ = ଏକପ୍ରକାରେ ନାହିଁ
 ଗୁଣୁଡ଼ = ଡାଲ
 ଗୁଣ୍ଡେ = ଶାସ୍ତ୍ର
 ଗୁହାଣି = ଦୃଷ୍ଟି
 ଗପୁଡ଼ବା = ରସ ନିରାଡ଼ବା
 ଗହ୍ମସ = ସେ ଚିହିୟାରେ
 ଗଗୁଲି = ଖଚ
 ଗୁରୁମିବା = ବୃଷିବା
 ଗୁଞ୍ଜୁ ଗୁଞ୍ଜିଅ = ଚରଚରା
 ଗେକା = ଶାସଣଶ୍ଚ
 ଗେଞ୍ଜ = ଦାଗ
 ଛଟପଟ = କଲକଲ
 ଛନକା = ଉସ୍ତ
 ଛନଛନ = ଅସ୍ତର
 ଛିଗୁଲେଇବା = ବିଦ୍ୟୁ ପ କରବା
 ଛିଟିଟି = ଅଧସ୍ତ
 ଛିଷୁଣୀ = ସମ୍ମାନନା
 ଛିରଖାର = ନଷ୍ଟ
 ଛିପସ = ସେ ବେଲି କରେ
 ଜନାଳ = ଦେମାଙ୍କ ନିକଟରେ
 ଅନୁଷ୍ଠିତ ଭୋଜି
 ଜଳଜଳା = ଭିଲିଙ୍ଗ
 ଜଳା = ଛିଦ୍ର
 ଜଳାକବାଟି = ଶିତଳ, ଗବାସ

ଜୁଜୁଜୁଳାପୋକ = ଖଦେଖତ
 ଜେଠପା = ବାପର ବଡ଼ ଭାଇ
 ଜେଗଡ଼ବା = ବକିକା
 ଜେର = ଗଡ଼ୁ
 ଜେଲକ = ଚକ୍ରକ
 ଜୋରୁ ଜିବା = ମଉଳିବା
 ଜେମିଟେ = ସମମାସ
 ଜୁଣ୍ଡିଅ = ପଦାଗ୍ର-ମୁଦ୍ରାକା
 ଜୁମୁଡ଼ = ଶାଗରଶେଷ
 ଜୋଲମାରିବା = ଅଚେତନ ହେବା
 ଜକଳା = ଓଲିଅ
 ଜମକ = ଧେଣୁ ସ
 ଜହଟହ = ଠୋଠୋ
 ଜହଲିଅ = ସେବାକାର୍ଯ୍ୟକାଗ୍ର
 ଜହଲିବା = ବୁଲିବା
 ଜାଆଁ ସା = କର୍କଶ
 ଜାଉକା = ବୃହସ୍ପତି
 ଜାକର = ପରଭବ
 ଜାପର = ପରହାସ
 ଜାହ = ଅଟା
 ଜାହୁଲି = ଉପହାସ
 ଜିଣା = ରଗୁଅ
 ଜେକା = ତେଲ
 ଜେହର = ଉତ୍ସେହକା
 ଜୋପ = ଖାଲ, କାଗୁଗାର
 ଜୋପର = ମୁକୁଟ
 ଜୋଲ = ତେପା
 ଠଉରେବା = ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୁର
 କରବା

ଦରବା = ଘଣ୍ଟି ବସ୍ତୁ
 ଦରଣି ବା = ଅଶ୍ରୀଳବା
 ଦଲଦଲ = ଅଲଅଲ
 ଦହୁଡ଼ = ମଶାଲ
 ଦୁଲଲ = ପୁଅ
 ଦୁଲଳା = ହିଅ
 ଦୁଲଣୀ = କନ୍ୟା
 ଦେହୁର = ଜାତିବଣେଷ
 ଦୋହସ୍ = ଦୁଃସ୍ୱ
 ଧକସକ = ଅକୁଳ
 ଧକାରବା = ଶରଣାସ ପକାରବା
 ଧତଡ଼ା = ଭଙ୍ଗା
 ଧକା = ପରଶମ
 ଧପା = ପ୍ରତାରଣା
 ଧାଡ଼କାରେ = ଶୀଘ୍ର
 ଧାସ = ଉତ୍ସାହ
 ଧମା = ମହୁର
 ଧୁମୁସା = କୁସିତ ପୁରୁଷ
 ଧୋକଡ଼ା = ଚାସ
 ଧୋକ = ସନ୍ଦେହ
 ନଉଡ଼ = ଗୋଣୀ
 ନକଟେ = କହୁଡ଼
 ନନା = ବଡ଼ ଭାଇ, କୃଷକ ପିତା
 ନଟଗଟ = ଅଦୁଆ
 ନସରପସର = ଅତିବ୍ୟସ୍ତ
 ନସି = ଚେମ୍ପୂର ରସ
 ନହରପହର = କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ
 ଚେଷ୍ଟାରେ ଟହଲବା
 ନହୁଲ = କୋମଳ

ନହସ = ଭୁଲ
 ନାଇବା = ପିନ୍ଧିବା
 ନାତ = ଗୋରଠା
 ନାରଖାର = ଜର
 ନଲଗୁ = ସ୍ୱେଦସମ୍ପର୍କ
 ନାହାଳବା = ମୂଷଳ ଧାସରେ
 ବସିବା
 ନଅଁ ଗିଲା = ନପଟ ମିଛୁଆ
 ନଉଡ଼ବା = ଅଜାଡ଼ବା
 ନକୁଟିହେବା = ଖୋସାମତ
 କରବା
 ନକୁଛ = ଅନ୍ତତଃ
 ନଖାରବା = ତନ୍ତତଳ ଦେଖିବା
 ନଶୁଟିଆ = ନିର୍ଜନ
 ନଠେଇବା = ଧୀରେ କହୁଡ଼
 ନଦା = ନିର୍ଦ୍ଦଳ
 ନପଟ = ନିତାନ୍ତ
 ନରଟ = ଶବ୍ଦ
 ନଲଠା = ନିର୍ଲକ୍ଷ
 ନୁରତା = ନାସେଳା
 ନେଞ୍ଜସ୍ = ଅଳିଆ
 ନେହୁର = ଗୁଡ଼ିକି
 ନୋଧା = ପାଣିରୁହା ଯତ
 ନୋଲା = ଦାଗ
 ପଇତ = ରଜା ତାଲ
 ପଇଠ = ଭସ
 ପଖାଲ = ପାଣିମିଶା ଭୂତ

ବାଲିଙ୍ଗି = ଗୁଣି, ଶୁଭର
 ପଟୁଅର = ଉତ୍ତର
 ପତନି = ପରଧେୟ ବସ୍ତୁ
 ପମାର = ପୁରାସିତ ଜଳ
 ପରସ୍ତ = ସରଦାର
 ପରବା = କଥା ତରକାରୀ
 ପରମୁଣ୍ଡା = ଅତି ସ୍ୱେଦରେ ଅନ୍ୟର
 ଅନିଷ୍ଟକୁ ନିଜେ ମୁଣ୍ଡାଇ ନେବା
 ପସର = ବନ୍ଧପୂର୍ବକ
 ପହଣ୍ଡ = ପ୍ରତି ପଦବିକ୍ଷେପ
 ପହଣିପଟା = ନୌକାର ପଟା
 ପହଲେ = ପ୍ରଥମେ
 ପାଇଟି = କାର୍ଯ୍ୟ
 ପାଏବା = ପାଦସେବଣ ନିମନ୍ତେ ବସ୍ତୁ
 ପାକୁଅ = ଦଳ୍ଲସ୍ଥାନ
 ପାକୁଳି = ରୋମହୁ
 ପାଖରା = ଦୁଷ୍ଟ
 ପାଣ୍ଡେଟି = ଅଗବଳ ଅଣିବା
 ପାଡୁଅ = ଗୁହ୍ୟତ ଧନର ଅଦାତା
 ପାଣିପାଟିଅ = ଘରଠିକର ମୁହଁପଟା
 ପାରସ = ଶିକାର
 ପେଙ୍ଗେଇବା = ଚୋଟେଇବା
 ପେଣ୍ଡା = ବାଙ୍ଗର
 ପୋଇଲୀ = ଦାସୀ
 ପୋପରା = ପ୍ରାଣିଅ

ପ୍ରଦଳ = ଗୋଳିମାଳ
 ଫକାସି = ପୈର୍ଯ୍ୟ
 ଫରୁଅ = ବାସୁର
 ଫରକଟା = ଫରଗୁ
 ଫରୁଅ = ଫପୁଟକ
 ଫବେଇବା = ଚିକ୍ତୁଶେଇବା
 ଫସରଫସା = ବୃଥା
 ଫସରଫାଟିବା = ସିନ୍ଧୁ ଗୁମାରିବା
 ଫସ୍ତା = ଭଙ୍ଗପ୍ରବଣ
 ଫାଲୁଅ = ସୁଳ
 ଫିକା = ମଳିନ
 ଫୁରୁଣା = ଅନନ୍ଦ
 ଫୁଲଣା = ଅନନ୍ଦତ
 ଫୁଲଫାକିଅ = ଗବସ୍ତୀତ
 ଫୁମ୍ବୁଲେଇବା = ଭୁଲିଇବା
 ଫେଟା = ବସ୍ତୁ
 ବକଟେ = ଅଳ୍ପ
 ବଖଡ଼ = କଳହ
 ବଣା = ଗୁଡ଼ପାତ୍ର, ଭ୍ରାନ୍ତ
 ବଧାର = ପାରତୋଷିକ
 ବରଗିବା = ପଠାଇବା
 ବଳା = ବାଳକ
 ବାଆଁରେଇବା = ଭୃତାରବା
 ବାଇବଛ = ଅତି ବ୍ୟସ୍ତ
 ବାଇବା = ବଜାଇବା
 ବାଇସ = ଠିକଣା
 ବାପୁଡ଼ା = ରତର

ବାଲୁକା = ବୃକ୍ଷ, ଗୃତର
 ବାଲୁକା = ପକ୍ଷିବିଶେଷ
 ବାସୁରା = ଫତୁରା
 ବାହାନା = ଭୁଲ
 ବ.ହାପିଆ = ବଗୁଲିଆ
 ବାହାଲ = ତେଣ୍ଡା ବାଉଁଶ
 ବାହୁଟୀ = ହସ୍ତାଳକାର
 ବାହୁନିବା = ଗୁଣ ସ୍ମରଣ କର
 ଦୁଃଖୀ ହେବା

ବିଚରା = ବରାକ
 ବିଶ୍ଵି = ସୁଲ ଚର୍ମ
 ବିଲବିଲେଇବା = ସ୍ଵପ୍ନରେ ବକିବା
 ବିଲୋହବା = ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ
 ବିଶାକାଠି = ଏକପ୍ରକାର ତରଳ
 ବିଶଳପାତ୍ରା = ଦୁଷ୍ଟ
 ବିଷାବଳ = ଦୁଷ୍ଟ
 ବୁଟୀ = ଭ୍ରାତୃ
 ବୁଲକ = ନାସାଭୃଷଣ
 ବେଣ୍ଟକାର = ବ୍ୟଥ
 ବେନି = ଉତ୍ତମ୍ବ
 ଭକ୍ତୁଆ = କାବୀ

ଭଗାଉହସା = ଲୋକହସା
 ଭଗ୍ନାଭବା = ଭୁଲଭବା
 ଭରୁଆଣି = ଭ୍ରତ ସନ୍ଧିବାଉଷ୍ଣ ଜଳ
 ଭୃତେଇବା = ପ୍ରଚାରଣା କରବା
 ଭୃକୁଣ୍ଡା = ହୃଣ୍ଡା
 ଭୃକୁଡ଼େଇବା = ମିଥ୍ୟା କଲ୍ପନା
 ଭୃଷ୍ଣା = ମୋଟା ଅଥଚ ହୃଣ୍ଡା
 ଭୃସୁପିବା = ହଠାତ୍ ବିଷାଣ୍ଡି ହେବା

ଭେଣ୍ଡିଆ = ଯୁବକ
 ଭେଳାଭେଳା = ପଲପଲ
 ମଗରା = ଅବାଧ
 ମହାଲକା = ପାଦପେଦା
 ମଡୁଆଳ = ବସ୍ତ୍ରବିଶେଷ
 ମଡୁଆଣାକୁଳ = ପାଠଶାଳାର
 ଦଣ୍ଡବିଶେଷ

ମଣାଇବା = ମନାଇବା
 ମହକ = ବାସନା
 ମହୁଷଟପା = ମଝିଷିବେ କରେ
 ବାନ୍ଧିଥିବା କାଠର ଘଣ୍ଟା

ମାଖରା = ନୁଖୁରା
 ମାଣ୍ଡି = ତକିଆ
 ମିଶିପ = ପୁରୁଷ
 ମୁଆଁ = ଶାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ

ମୁଦୁମୁଲ = ରାଣୀଆଦଙ୍କର ଦାସୀ
 ମେଲିବା = ବିସ୍ତାରିବା
 ଯଥା = ଦକ୍ଷିଣୀ ଲୁଗା

ଯୋଚଣ = ମଣୋହ
 ରଗଡିବା = ଶିଳରେ ଦଳିବା
 ରହୁବର = ରଥ
 ରାହାବାଳା = କଳହପ୍ରିୟା

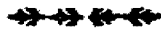
ରଝାଇବା = ମଣାଇବା
 ରହ = ହଂସା
 ରୋଟ = ମୋଟ
 ଲଙ୍ଘପଙ୍ଘ = ଗମନାଗମନ
 ଲଢ଼ିବଡ଼ିଆ = ନଟଶକ୍ତିଆ
 ଲଣ୍ଡିଭଣ୍ଡ = ଅତି ବ୍ୟସ୍ତ
 ଲଟଲୁଗା = ପାଲଟିବସ୍ତ୍ର
 ଲୁଚକାଳ = ଖେଳବିଶେଷ

ଚୋଡ଼ା = ଅବଶ୍ୟକ
 ଶଅଳ = ଶୀଘ୍ର
 ଶୟଳ = ସସାର
 ଶକାର୍ଦ୍ଦା = ଅଳ୍ପ କାନ୍ଦିବା
 ଶଲଶଲ = ଗଲଗଲ
 ଶୋଡ଼ୁଅ = କ୍ଷେତକୁ ପାଣି
 ବୋହୁବାର ପାଦି
 ସଖାଳ = ଗଣ୍ଠି ଧନ
 ସଖୁଳିବା = ସହାନୁଭୂତି
 ଦେଖାଇବା
 ସଞ୍ଚି = ସ୍ଥିର କରି
 ସନ୍ତକ = ସଖାଳ
 ସରପୁଲ = ପିଣ୍ଡକବଶେଷ
 ସଲ = ମନ୍ତ
 ସାଅନ୍ତାଣୀ = ମାନ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀ
 ସାଉଁଟିବା = ସଗ୍ରହ କରିବା
 ସାକୁଲେଇବା = ମିନତି କରିବା
 ସାରଣୀ = ଚରଣୀ
 ସାଲୁବାଲୁ = ଗୋଳିଆପୋଳିଆ
 ସିହାର = ଭୂଷଣ
 ସୁଡ଼ୁକା = ହାପୁର
 ସୁପାତି = ଶେଯ
 ସେରନ୍ତା = ଅଲିଅର
 ହଇସାଣ = ହରକତ
 ହକାରିବ = ଢାକିବା
 ହକାଳିବା = ଧୋଇବ,
 ହଟହଟା = ଲୋକହସା

ହଡ଼ପ = ତାମୁକ ସାମଗ୍ରୀ
 ହପ୍ପା = ଉଚ୍ଚ ଡେଇ
 ହମହମ = ଉଚ୍ଛ୍ଵଳ
 ହଂସାଉଡ଼ିବା = ଝୋଲି ମାରିବ
 ହଲକ = ଧୈର୍ଯ୍ୟ
 ହାଉଡ଼ା = ହୁଣ୍ଡା
 ହାଉପାଉ = ବହୁତ
 ହାଉଲେ = ଧୀରେ
 ହାଦେ = ନିଶ୍ଚୟ
 ହାପୁରବା = ଜଳାୟୁ ଖାଦ୍ୟ
 ଖାଇବା
 ହାମ୍ପୋଡ଼ିବା = ଅପାତ କରିବା
 ହାଲିଆ = ନିରାଶ
 ହାଲିକ = ଅପେକ୍ଷା
 ହାଲୁକା = ଉତ୍ସାହ
 ହାଲେଲ = କୋଳାହଳ
 ହୁଗୁଳା = ହିଲ
 ହୁଃ ଡ଼ିବା = ହୁଡ଼ାଇନେବା
 ହୁର = ଡାକ
 ହୁଣ୍ଡା = ନିବୋଧ
 ହୁଳା = ଚପ୍ପି
 ହେଟ = ଉଚ୍ଚ
 ହେଷ୍ଟେଇବା = ସାହାଯ୍ୟ କରିବା
 ହେଣ୍ଡି = କନ୍ଧବାଦ୍ୟ
 ହେରସା = ହାସ୍ୟପ୍ରିୟ
 ହେର = ଗୁହଁ
 ହେରବା = ପ୍ରଭୃତି

ସମାପ୍ତ

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଅପଭ୍ରଂଶବୋଧନା	...	...	ଟ ୦ ୮୮
ଶୁଦ୍ଧବୋଧକ	...	...	ଟ ୦ ୯୮
ପ୍ରବନ୍ଧକଳକା	...	...	ଟ ୦ ୫୯
ରୁଣାଳମାନସଂକ୍ଷ	...	...	ଟ ୦ ୯୮

ମାନସାଙ୍କ ସଂର ।

ମୂଲ୍ୟ ଛଅଶା ମାତ୍ର ।

ଏ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରାଇଭ୍ ଲାଇଟ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ରେ ତାଲିକାଅନୁବର୍ତ୍ତ ହୋଇଅଛି । ମାନସାଙ୍କସଂରର ଅର୍ଥର ଦେଲ୍ୟ ବେଳେ (ଅର୍ଥବାଣ କୃତ) ଏ କଥାଟି ଲେଖିବାକୁ ଭୁଲିବେ ନାହିଁ ।

ବାସକ ଦତ୍ତା ।

ମୂଲ୍ୟ ପାଞ୍ଚଶା ମାତ୍ର ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶତାଧିକ ସାହିତ୍ୟସେବାକର ବାରମ୍ବାର ଅନୁଭବ୍ୟରୁ ଏ ପୁସ୍ତକର ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଅଛି । ଚିତ୍ତବନୋଦ ନିମିତ୍ତ ଏହି ସୁଲଭତ ରଚନାପୁସ୍ତକ ଥରେ ପଢ଼ିବାକୁ ଅରମ୍ଭ କଲେ ଶେଷ କରଇ ରହି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଉପରଲିଖିତ ପୁସ୍ତକମାନ ପଣ୍ଡିତ ଅନୁଲ ମିଶ୍ର କାବ୍ୟଶର୍ତ୍ତ, ବାବୁ ଶ୍ୟାମକୃଷ୍ଣ ବସୁ, ମାଣିକସୋଷ ବଜାର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଦୋକାନରେ ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟ ।

ଗୃହନଗରୋକ,
କଟକ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମକୃଷ୍ଣ ଶତପଥୀ
ପାରିଜାତ ପୁସ୍ତକାଳୟ }
Attack.

ବିକ୍ରାପନ ।

ଅପରାଧବୋଧନା	...	...	ଟ ୦ ୯୯
ପୁସ୍ତକୋପକ	...	...	ଟ ୦ ୯୯
ପ୍ରବନ୍ଧବଳତା	...	...	ଟ ୦ ୯୯
ସ୍ୱାମୀନାମାଦ୍ୟାଦି	...	...	ଟ ୦ ୯୯

ମାନସାଙ୍କ ସାର ।

ମୂଲ୍ୟ ପାଞ୍ଚଅଣା ମାତ୍ର ।

ଏ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ତାହାବାସନ୍ତରୀଣୀତ ହୋଇଅଛି । ମାନସାଙ୍କସାରର ଅର୍ଥର ଦେଇ ବେତେ (ଅର୍ଦ୍ଧଶାସ କୃତ) ଏ କଥାଟି ଲେଖିବାକୁ ଲୁଚିବେ ନାହିଁ ।

ବାସ୍ତବ ଦତ୍ତା ।

ମୂଲ୍ୟ ପାଞ୍ଚଅଣା ମାତ୍ର ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ତ ପାଠକାଳୟବନ୍ଧୁ ବାବୁଙ୍କର ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଏ ପୁସ୍ତକର ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଅଛି । ଉତ୍କଳନୋବ ଚିନ୍ତିତ୍ର ଏହି ମୂଲକେତ ଚିନ୍ତାପୁସ୍ତକ ଅରେ ପଢ଼ିବାକୁ ଅରମ୍ଭ କଲେ ଶେଷ କରୁ ଲୁଚି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଉତ୍କଳରୀତିତ ପୁସ୍ତକମାନ ପଞ୍ଜିତ ଅଲୁକ ମିଶ୍ର ବାବୁଙ୍କଦ୍ୱାରା, ବାବୁ ସ୍ୱାଧୀକୃତ କର୍ମ, ମାଣିକଭୋଷ ବରାହ ଦେ ଅଧ୍ୟାୟ ପୁସ୍ତକ ଦୋକାନରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ।

ସୁନକାଗିରି,
କଟକ ।

ଏ ସ୍ୱାଧୀକୃତ ପତ୍ରପତ୍ରୀ
ପାଠକାଳୟ ପୁସ୍ତକାଳୟ
କଟକ ।